

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

280

Finanse i nieruchomości w rozwoju lokalnym i regionalnym

Redaktorzy naukowi

Ryszard Brol

Beata Bal-Domańska

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Barbara Majewska

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Justyna Mroczkowska

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-321-2

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp.....	9
------------	---

Część 1. Finansowe aspekty działalności jednostek samorządu terytorialnego

---

Katarzyna Wójtowicz: Samorządowe reguły fiskalne jako sposób przywracania stabilności finansów publicznych – doświadczenia państw UE.....	13
Marek Obrębalski: Kontrowersje wobec „janosikowego” systemu samorządowego finansowego wspierania jednostek samorządu terytorialnego	21
Jarosław Hermaszewski: Nadwyżka operacyjna w analizie sytuacji finansowej gminy Sława w latach 2004-2011	31
Jarosław Skorwider-Namiołko: Zmiany w poziomie własnego potencjału inwestycyjnego gmin w okresie niestabilności finansowej	41
Kinga Wasilewska: Możliwości inwestycyjne gminy wobec rosnącego zadłużenia.....	50
Katarzyna Kokoszka: Nowa perspektywa finansowa Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej 2014-2020 – w kierunku regionalizacji?	59
Agnieszka Wasiuk: Pozyskiwanie środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przez Karkonoski Park Narodowy w latach 2009-2011 na realizację współpracy transgranicznej	67
Waldemar A. Gorzym-Wilkowski: RPO województwa lubelskiego w rozwoju obszarów peryferyjnych.....	75
Lech Jańczuk: Ocena rozwoju lokalnego i regionalnego w Polsce. Aspekt finansowy	84
Wioletta Czemiel-Grzybowska: Rola pomocy publicznej w procesie konwergencji.....	95
Wojciech Wachowicz: Ekonomiczne, prawne i społeczne uwarunkowania partnerstwa publiczno-prywatnego w samorządach terytorialnych	103
Joanna Nucińska: Pojemność informacyjna tradycyjnego i zadaniowego budżetu JST w zakresie finansowania oświaty w Polsce.....	112

Część 2. Nieruchomości na rynku lokalnym

Joanna Cymerman: Efektywność gospodarki nieruchomościami w gminie w aspekcie lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego.....	123
Jan Kazak, Agnieszka Stacherzak, Maria Heldak: Zbywanie nieruchomości komunalnych we Wrocławiu w latach 2001-2011	131
Sławomir Kłosowski: Zasady i uwarunkowania procesu wyceny nieruchomości w Republice Federalnej Niemiec	139
Marcelina Zapotoczna: Zarządzanie nieruchomościami wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy na przykładzie miasta Olsztyn.....	146
Katarzyna Frodyma: Metoda DEA w analizie efektywności nakładów na gospodarkę odpadami	156

Summaries

Part 1. Financial aspects of local government units activities

---

Katarzyna Wójtowicz: Sub-central fiscal rules as a way to restore sub-national fiscal sustainability of the European Union states	20
Marek Obrębalski: Controversies in accordance with "Janosik" financial helping system of self-governed territorial units	30
Jarosław Hermaszewski: Operating surplus in the analysis of the financial situation of municipality of Sława in the years 2004-2011	40
Jarosław Skorwider-Namiołko: Changes in the level of own investment potential of communes in the time of financial instability	49
Kinga Wasilewska: Investment opportunities of municipalities in comparison with raising debt.....	58
Katarzyna Kokoszka: New financial perspective of the Common Agriculture Policy of the European Union 2014-2020 – in the direction of regionalization?	66
Agnieszka Wasiuk: Acquisition of funds from the European Regional Development Fund by Karkonosze National Park between 2009-2011 for the implementation of cross-border cooperation	74
Waldemar A. Gorzym-Wilkowski: ROP for Lublin voivodeship in regional development.....	83
Lech Jańczuk: Assessment of local and regional development in Poland. Financial aspect.....	94

Wioletta Czemieli-Grzybowska: Role of public support in the process of convergence	102
Wojciech Wachowicz: Economic, legal and social constraints of public-private partnerships in local governments.....	111
Joanna Nucińska: Information capacity of line-item and performance based budgets of local government in Poland in the range of education funding	119

Part 2. Real estate on the local market

Joanna Cymerman: Effectiveness of municipal real estate management from the perspective of local social and economic development.....	130
Jan Kazak, Agnieszka Stacherzak, Maria Heldak: Selling municipal property in Wrocław in 2001-2011	138
Sławomir Kłosowski: Principles and conditions of the real estate valuation in the Federal Republic of Germany.....	145
Marcelina Zapotoczna: Management of real estate residential communities with the participation of municipalities on the example of Olsztyn.....	155
Katarzyna Frodyma: The DEA method in the analysis of effectiveness expenditure on waste management.....	166

Wioletta Czemiel-Grzybowska

Politechnika Białostocka

ROLA POMOCY PUBLICZNEJ W PROCESIE KONWERCENCJI¹

Streszczenie: W związku rozpoczętym procesem konwergencji wszystkie uregulowania prawne obowiązujące na poziomie wspólnotowym są ważne w Polsce. Celem artykułu jest przedstawienie stopnia wykorzystania pomocy publicznej w poszczególnych województwach w Polsce oraz wskazanie atrakcyjności form wsparcia przedsiębiorczości ze środków bezwrotnych.

Słowa kluczowe: pomoc publiczna, pomoc *de minimis*, przedsiębiorstwa.

1. Wstęp

W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej i rozpoczętym procesem konwergencji wszystkie uregulowania prawne obowiązujące na poziomie wspólnotowym zostały włączone do ustawodawstwa krajowego [Traktat o Unii Europejskiej, art. 1-4]. Oznacza to, że wszystkie kraje członkowskie udzielające pomocy ze środków publicznych mają obowiązek stosować wspólnotowe reguły dotyczące dopuszczalności pomocy państw [Ustawa o warunkach dopuszczalności, art. 5-7]. Pomoc publiczna przeznaczana jest na różne cele. W literaturze międzynarodowej często wyodrębnia się cele zatrudnieniowe i pozazatrudnieniowe [Girma i in. 2007, s. 1179-1199]. Pomoc publiczna skierowana bezpośrednio na wzrost zatrudnienia ma charakter programów subsydiujących zatrudnienie [Betcherman i in. 2010, s. 710-722]. Mogą też być dotacje wspierające pośrednio wzrost zatrudnienia [Ebersberger 2004, s. 4]. Celowość i efektywność pomocy publicznej jest kolejnym obszarem naukowym podejmowanym w celu uzyskania odpowiedzi na pytanie, czy pomoc publiczna pomaga, czy też szkodzi w rozwoju przedsiębiorczości. Betcherman przedstawia dowody na pozytywny wpływ dotacji publicznych na rozwój przedsiębiorczości na poziomie regionalnym. Jednakże studium przypadków Kangasharju i Venetoklisa nie potwierdza wpływu pomocy publicznej na ograniczenie poziomu wydatków i wzrost zatrudnienie w przedsiębiorstwie [Kangasharju, Venetoklis 2002, s. 24].

---

¹ Publikacja artykułu dofinansowana z Narodowego Banku Polskiego.

Natomiast wyniki badań Ebersbergera świadczą, iż istnieje związek pomiędzy udzieloną dotacją a dynamiką zatrudnienia w podmiocie gospodarczym. Interesujący wydaje się też artykuł, którego autorzy skoncentrowali się na wpływie dotacji dla nowych firm i małych przedsiębiorstw już funkcjonujących o wysokim potencjale wzrostu. Ich badania wykazały, iż wzrost, dynamika i związek między dotacjami biznesowymi w nowych przedsiębiorstwach jest większy niż w przedsiębiorstwach już funkcjonujących [Koski, Pajarinen 2010, s. 10-14].

Celem artykułu jest przedstawienie stopnia wykorzystania pomocy publicznej w poszczególnych województwach w Polsce oraz wskazanie atrakcyjności form wsparcia przedsiębiorczości ze środków bezzwrotnych.

2. Identyfikacja pomocy publicznej i jej selektywność

Przepisy dotyczące pomocy publicznej zawarte w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) nie określają samego pojęcia pomocy publicznej. Brak jednej wspólnej definicji pomocy publicznej jest celowy ze względu na ciągłe zmiany warunków ekonomicznych, a także tworzenie przez państwa członkowskie nowych form wsparcia krajowych przedsiębiorstw. Artykuł 107 ust. 1 TFUE mówi bowiem, że „z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi”. Zgodnie z art. 107 TFU zakazane jest udzielanie pomocy publicznej, która zakłócałaby konkurencję i która jest nie do pogodzenia ze wspólnym rynkiem w zakresie wymiany handlowej między państwami.

Podobne elementy pojęcia pomocy publicznej zawarte są w ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. obowiązującej w Polsce. Według tejże ustawy pomocą publiczną dla przedsiębiorców jest przysporzenie korzyści finansowych danemu przedsiębiorcy na obszarze prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, realizowane bezpośrednio z krajowych środków publicznych lub pośrednio z tych środków przekazanych wcześniej innym podmiotom albo poprzez pomniejszenie lub potencjalne pomniejszenie tych środków [Choroszczak, Mikulec 2009, s. 73].

Zgodnie z prawem wspólnotowym pomoc publiczna jest skierowana do szerokiego kręgu podmiotów uznanych za przedsiębiorców uzyskujących korzyść z przyznanej im pomocy publicznej. Jednak aby korzyści otrzymane przez firmę mogły być uznane za pomoc publiczną, zgodnie z art. 107 ust.1 TFUE muszą mieć charakter selektywny, co oznacza przekazywanie pomocy wybranym przedsiębiorcom. Nie zalicza się więc do pomocy publicznej środków o znaczeniu powszechnym, np. elementów polityki społecznej lub gospodarczej, takich jak: ogólne obniżenie składek na ubezpieczenie społeczne czy bezpłatne dokształcanie zawodowe wszystkich osób

poszukujących pracy. Selektywność pomocy może występować w wielu formach: indywidualnej (pomoc otrzymuje konkretne przedsiębiorstwo), produktowej, sektorowej (pomoc otrzymują przedsiębiorstwa z danego sektora gospodarki) oraz terytorialnej (pomoc dostają firmy z określonego regionu) [Tokaj-Krzewska (red.) 2004, s. 4].

3. Formy pomocy publicznej w Polsce

O otrzymanie pomocy publicznej mogą starać się małe i średnie przedsiębiorstwa, które przede wszystkim: tworzą nowe miejsca pracy, zatrudniają określony rodzaj pracowników, podejmują nowe inwestycje, korzystają z usług doradczych, biorą udział w targach i wystawach, uczestniczą w pracach badawczo-rozwojowych czy zakupują patenty. Ważnym czynnikiem selekcji przedsiębiorstw podczas ubiegania się o pomoc są warunki dostępu do różnorodnych form wsparcia, które obejmują przede wszystkim: sporządzenie projektu przedsięwzięcia wspieranego z funduszy pomocy publicznej, obowiązek zaangażowania własnych środków, złożone procedury wnioskowo-sprawozdawcze, a także kontrolę możliwości i rezultatów wykorzystania uzyskanego wsparcia [Misiąga (red.) 2005, s. 16].

Według definicji pomocy publicznej zawartej w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej istnieje wiele możliwych form pomocy publicznej. Za pomoc publiczną można uznać wszelkie formy przysporzeń finansowych, jak również przyznanie ulg oraz zwolnień w zobowiązaniach, które przedsiębiorca ma obowiązek spełnić, co daje mu dodatkowe oszczędności. Do najbardziej powszechnych form pomocy publicznej można zaliczyć [Tokaj-Krzewska (red.) 2004, s. 5]: dotacje i subwencje, kredyty i pożyczki korzystniejsze od cen rynkowych, poręczenia i gwarancje publiczne, sprzedaż nieruchomości publicznych, ubezpieczenia eksportowe, dekapitalizowanie przedsiębiorstw na warunkach korzystniejszych niż rynkowe, zwolnienia podatkowe, inne formy pomocy. Oprócz wymienionych form pomocy można wyróżnić takie, które polegają na zwolnieniu przedsiębiorców z różnorodnych obowiązków. Zalicza się do nich m.in. obniżenie płatności z tytułu należności na ubezpieczenie społeczne czy preferencyjną stopę redyskontową stosowaną podczas wywozu produktów pochodzenia krajowego.

Wspólnotowe regulacje prawne odnoszące się do pomocy publicznej tworzą część prawa konkurencji, ponieważ przyczyniają się do powstawania systemów chroniących swobodną konkurencję na jednym rynku wewnętrznym [Choroszczak, Mikulec 2009, s. 12]. Zgodnie ze wspólnotowymi warunkami odnoszącymi się do zakłócania konkurencji poprzez udzielanie pomocy publicznej istnieje kilka wyjątków, do których zalicza się pomoc *de minimis*. Komisja Europejska uznała pomoc *de minimis* za bardzo znikomą, która w związku z tym nie wpływa na handel pomiędzy krajami członkowskimi oraz nie zakłóca konkurencji. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji Europejskiej z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis* pomoc ta może zostać przyznana przedsiębiorstwom we wszystkich sektorach oprócz sektorów: rybołówstwa, produkcji

rolnej, węglowego i transportowego. Ponadto pomocy *de minimis* nie stosuje się do pomocy eksportowej oraz pomocy na utworzenie i rozwój sieci dystrybucji („pomocy nie stosuje się innymi wydatkami...”). Ogólna wartość pomocy *de minimis* udzielanej dowolnemu podmiotowi gospodarczemu nie powinna przekraczać 200 tys. euro w dowolnie określonym okresie trzech lat budżetowych.

4. Wykorzystanie pomocy publicznej w latach 2000-2010

Wartość środków przyznawanych przedsiębiorstwom w ramach pomocy publicznej znacznie różni się między poszczególnymi województwami. W Polsce w latach 2000-2010 największe wsparcie finansowe z pomocy publicznej otrzymali przedsiębiorcy mający siedzibę w województwa śląskim, a następnie przedsiębiorcy z województwa mazowieckiego. Natomiast najmniejsze dofinansowanie przyznano przedsiębiorcom z województwa podlaskiego oraz lubuskiego. Wiąże się to z mniejszą liczbą przedsiębiorstw, słabszym rozwojem przemysłowym w tych regionach. Do 2003 roku różnica między przydzielaną pomocą w województwie śląskim a w innych województwach była ogromna. W 2003 roku beneficjenci z województwa śląskiego uzyskali 71% całej przyznawanej pomocy, a pomoc przyznana podmiotom z województwa mazowieckiego spadła z 26,3% w 2002 roku do 3,6% wszystkich środków przeznaczonych na pomoc publiczną. W latach 2004-2005 ogólna wartość przyznawanej pomocy znacznie spadła.

Podział środków finansowych w ramach pomocy publicznej na poszczególne województwa w latach 2000-2010 przedstawia tabela 1.

Firmy z województwa śląskiego otrzymały około 35% przyznanej sumy. W latach 2006-2010 można zaobserwować stopniowy wzrost środków przyznawanych w ramach pomocy publicznej. Podział tych środków na poszczególne województwa również uległ zmianom. Zmniejszył się udział procentowy funduszy przyznawanych w województwie śląskim, natomiast wzrósł w pozostałych województwach. W 2010 roku najwięcej środków uzyskali przedsiębiorcy z województwa mazowieckiego – ponad 22%, a najmniej z województwa podlaskiego – 2,3% całej kwoty przeznaczonej na pomoc publiczną. Jednak w ciągu dziesięciu lat we wszystkich województwach można zaobserwować wzrost środków otrzymywanych przez przedsiębiorców w ramach pomocy publicznej.

Pomoc publiczna może zostać udzielona przedsiębiorcom na różne cele. Przeznaczenie pomocy publicznej podzielono na grupy, aby ułatwić klasyfikację podmiotów ubiegających się o wsparcie ze środków publicznych, a także aby ułatwić podział publicznych funduszy na poszczególne jednostki. Podział pomocy publicznej ze względu na przeznaczenie oraz jej wartość w latach 2000-2010 przedstawia tabela 2.

Do 2002 roku najwięcej środków udzielanych było w ramach pomocy horyzontalnej, po czym w 2003 roku nastąpił jej spadek. Znacznie wzrósł natomiast poziom pomocy sektorowej, osiągając w 2003 roku 20 053,2 mln zł, co stanowiło 70%

Tabela 1. Wartość udzielonej pomocy publicznej w latach 2000-2010 według województw (w mln zł)

Nazwa województwa	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem, w tym:	7712	10860,6	10277,6	28355,6	8809,3	3646,2	4468,4	4847,2	11521,9	16087,2	21235,5
Udział (w %)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Dolnośląskie	224,7	134,8	268,8	477,3	562,8	271,4	773,4	506,7	1036,7	1585,6	1259,8
	2,9	1,2	2,6	1,7	6,4	7,4	17,3	10,5	9	9,8	5,9
Kujawsko- pomorskie	69,2	75,2	226,8	270,2	168,7	144,5	163,1	234,7	546,1	619,9	828,5
	0,9	0,7	2,2	1	1,9	4	3,7	4,8	4,7	3,9	3,9
Lubelskie	66,7	54,6	118,1	111,2	137,3	57,8	71,9	131,9	427,5	668,8	649,3
	0,9	0,5	1,1	0,4	1,6	1,6	1,6	2,7	3,7	4,2	3,1
Lubuskie	30,4	33,9	69,2	70,6	119,7	69	107,1	159,8	330	452,1	499,8
	0,4	0,3	0,7	0,2	1,4	1,9	2,4	3,3	2,9	2,8	2,4
Łódzkie	126,5	141,3	213,1	285,3	346,8	189	254,7	336,1	665,1	959,8	1636,6
	1,6	1,3	2,1	1	3,9	5,2	5,7	6,9	5,8	6	7,7
Małopolskie	133,9	239,9	407,8	1343,6	817,9	169	246,6	243,9	846,3	812,2	1261,4
	1,7	2,2	4	4,7	9,3	4,6	5,5	5,1	7,3	5	5,9
Mazowieckie	193,3	2830,8	2703,2	1010,1	848	296,2	412,8	515,3	1859,9	2354,8	4768,7
	2,5	26,1	26,3	3,6	9,6	8,1	9,2	10,6	16,1	14,6	22,5
Opolskie	50,6	41,3	64,1	86,3	111,2	42,1	60,7	60,8	542,8	962,5	526,5
	0,7	0,4	0,6	0,3	1,3	1,2	1,4	1,3	4,7	6	2,5
Podkarpackie	190,3	100,1	267,5	429,8	450,8	142,7	249,4	344,6	660,8	1103,3	1257,4
	2,5	0,9	2,6	1,55	5,1	3,9	5,6	7,1	5,7	6,9	5,9
Podlaskie	26,6	45,1	126,3	87,7	64,2	59	85,3	74,1	155,9	311,4	478,7
	0,3	0,4	1,2	0,3	0,7	1,6	1,9	1,5	1,4	1,9	2,3
Pomorskie	59,3	143,3	262,1	739,5	751,5	308	218,5	277,8	722,7	1342,1	1283
	0,8	1,3	2,6	2,6	8,5	8,4	4,9	5,7	6,3	8,3	6
Śląskie	1575,6	2709,1	2161,7	20111,5	2894,6	1306	1111,9	977,7	1841,2	2303,3	3160,8
	20,4	24,9	21	71	32,9	35,8	24,9	20,2	16	14,3	14,9
Świętokrzyskie	40,4	71,3	107,4	119,5	130,3	56,1	98,4	98,7	245,8	299,6	468,2
	0,5	0,7	1	0,4	1,5	1,5	2,2	2	2,1	1,9	2,2
Warmińsko- mazurskie	36	72,5	97,9	98,2	143	87,6	109	161,3	365,4	518,2	735,6
	0,5	0,7	1	0,3	1,6	2,4	2,4	3,3	3,2	3,2	3,5
Wielkopolskie	108	221,9	503,2	605,7	566,5	260,1	329,4	510,5	926,8	1390	1514,8
	1,4	2	4,9	2,1	6,4	7,1	7,4	10,5	8	8,6	7,1
Zachodnio- pomorskie	48,4	86,2	293,7	497	290,8	141,4	176,2	213,4	347,9	401,5	904,9
	0,6	0,8	2,9	1,8	3,3	3,9	3,9	4,4	3	2,5	4,3
Brak informacji	4732,2	3859,3	2386,7	2012,3	405,2	46,5	0,01	0	0,7	2,2	1,4
	61,4	35,5	23,2	7,1	4,6	1,3	0,01	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom od 2000 do 2010 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2000-2010.

Tabela 2. Przeznaczenie oraz wartość udzielonej pomocy publicznej w latach 2000-2010 (w mln zł)

Rodzaj pomocy	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem	7712,1	10860,6	10378	28355,6	8809,3	3745,9	4468,4	4847,2	11622	16185	21236
Udział (w %)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Pomoc regionalna	284,3	48,2	469,6	753,6	854,7	763,6	1558,3	1204,8	4038,8	7746,7	10716
	3,7	0,4	4,6	2,7	9,7	21	34,9	24,9	35,1	48,2	50,5
Pomoc horyzontalna	4964,4	3569,4	3451	2840,8	4453,1	1821,7	2183,1	317,7	4919,5	5365,7	6215,1
	64,4	32,9	33,6	10	50,5	49,9	48,9	65,5	42,7	33,4	29,3
Pomoc sektorowa	2323,8	2700,3	1835	20053,2	2819	1048,5	699,8	448,5	2524,5	2661,8	3387,6
	30,1	24,9	17,9	70,7	32	28,8	15,7	9,3	21,9	16,5	16
Rolnictwo	-	2383,9	1767	1283,1	-	-	-	-	-	-	-
	-	21,9	17,2	4,5	-	-	-	-	-	-	-
Inne tytuły	139,6	2158,8	2755	3425	682,5	12,4	27,2	18,1	39,1	312,9	916,5
	1,8	19,4	26,8	12,13	7,8	0,3	0,6	0,4	0,3	1,9	4,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom od 2000 do 2010 roku, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2000-2010.

wszystkich środków udzielanych w zakresie pomocy publicznej. W latach 2004-2008 ponownie największego wsparcia finansowego udzielono w ramach pomocy horyzontalnej. Z kolei w latach 2009-2010 największą wartość osiągnęła pomoc regionalna. W 2010 roku wartość tej pomocy wyniosła 10 716 mln zł, co stanowiło ponad 50% całej wartości środków przeznaczonych na pomoc publiczną. Wartość pomocy horyzontalnej w 2010 roku była większa niż w latach ubiegłych, wyniosła 6215,1 mln zł, co stanowiło niecałe 30% całej kwoty środków publicznych, natomiast wartość pomocy sektorowej wyniosła 3387,6 mln zł, co stanowiło 16% wszystkich środków. Pomoc niezakwalifikowana do żadnej z grup wyniosła 916,5 mln zł. Pomoc ta stanowiła rekompensatę dla przedsiębiorców z tytułu realizacji zadań publicznych.

5. Zakończenie

Pomoc publiczna ma charakter selektywny, co oznacza przekazywanie środków tylko wybranym przedsiębiorcom. Może zostać udzielona w różnej postaci. W okresie 2000-2010 najczęściej była to forma dotacji. Wartości środków przyznawanych w ramach pomocy publicznej znacznie różnią się między poszczególnymi województwami.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej otworzyło polskim przedsiębiorcom nowe możliwości finansowania działalności. Współfinansowanie projektów za po-

mocą funduszy z Unii Europejskiej przynosi wiele korzyści, przede wszystkim finansowych, które pozwalają przedsiębiorcom podjąć działania związane z inwestycjami, tworzeniem nowych miejsc pracy czy rozszerzeniem działalności dużo tańszym kosztem w porównaniu z pozostałymi źródłami finansowania zewnętrznego.

Największe wsparcie finansowe otrzymali przedsiębiorcy posiadający siedziby w województwie śląskim, a następnie przedsiębiorcy z województwa mazowieckiego. Natomiast najmniejsze dofinansowanie przyznano przedsiębiorcom z województw podlaskiego oraz lubuskiego. Komisja Europejska w ramach pomocy publicznej wyróżniła pomoc regionalną, horyzontalną oraz sektorową. W analizowanym okresie do 2002 roku najwięcej środków udzielanych było w ramach pomocy horyzontalnej, po czym w 2003 roku nastąpił jej spadek. Znacznie wzrosła natomiast wartość udzielonej pomocy sektorowej, która w 2003 roku stanowiła 70% wszystkich środków udzielanych w zakresie pomocy publicznej. W latach 2004-2008 ponownie najwięcej wsparcia finansowego udzielono w ramach pomocy horyzontalnej. Z kolei w latach 2009-2010 największą wartość osiągnęła pomoc regionalna. Stało się tak przede wszystkim ze względu na wzrost wartości pomocy regionalnej udzielanej przez marszałków w ramach regionalnych programów operacyjnych. W okresie 2000-2010 w ramach pomocy regionalnej najwięcej środków przeznaczono na wspieranie nowych inwestycji, a następnie na tworzenie nowych miejsc pracy. Pod koniec badanego okresu niewielką pomoc uzyskały także nowo powstałe małe przedsiębiorstwa oraz spółki z udziałem kapitału zagranicznego. W zakresie pomocy horyzontalnej najwięcej środków przekazano na pomoc bezrobotnym w znalezieniu zatrudnienia. Pomoc horyzontalna wspiera także rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. W badanym okresie można zaobserwować wzrost środków na rozwój firm z sektora MSP. Przedsiębiorcy znajdujący się w trudnej sytuacji mogli ubiegać się o pomoc na ratowanie i restrukturyzację swojej działalności. W analizowanym okresie w latach 2000-2004 przedsiębiorcy potrzebujący wsparcia na ratowanie swoich działalności uzyskali największą pomoc finansową, po czym w 2005 roku nastąpił gwałtowny spadek środków przekazanych na ratowanie i restrukturyzację ze względu na wzrost pomocy udzielanej na zatrudnienie, rozwój sektora MSP oraz szkolenia. Z kolei w badanym okresie w ramach pomocy sektorowej najwięcej środków finansowych przekazano dużym przedsiębiorstwom działającym w sektorze górnictwa węgla. Pod koniec analizowanego okresu wartość ta znacznie zmalała na rzecz wsparcia sektora wytwarzania energii elektrycznej, a także sektora kinematografii.

Literatura

- Betcherman G., Daysal N., Meltem N., Pages G., *Do employment subsidies work? Evidence from regionally targeted subsidies in Turkey*, „Labour Economics” 2010, No. 17.
- Choroszczak J., Mikulec M., *Pomoc publiczna a rozwój firmy – szanse i zagrożenia*, POLTEX, Warszawa 2009.

- Ebersberger B., *Labor demand effect of public R&D funding. VTT Working papers 9*, „VTT Technology Studies”, Finland 2004.
- Girma S., Görg H., Strobl E., Walsh F., *Creating jobs through public subsidies: An empirical analysis*, „Labour Economics” 2007, No. 15.
- Kangasharju A., Venetoklis T., *Business subsidies and employment of firms: overall evaluation and regional extensions. VATT discussion papers 268. Finland*, Government Institute for Economic Research Finland (VATT), 2002.
- Koski H., Pajarinen M., *Access to business subsidies: What explains complementarities and persistency?*, ETLA Discussion Paper No. 1226. The Research Institute of the Finnish Economy, Finland 2010.
- Misiąga F. (red.), *Pomoc publiczna dla małych i średnich przedsiębiorstw: mity i rzeczywistość*, PWE, Warszawa 2005.
- Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2000 roku*, UOKiK, Warszawa 2002.
- Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2010 roku*, UOKiK, Warszawa 2011.
- Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2003-2004*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2005.
- Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2005-2006*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2007.
- Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2007-2008*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2009.
- Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2008-2009*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2010.
- Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2001-2002*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2003.
- Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2011.
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1988/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis*.
- Tokaj-Krzewska A. (red.), *Fundusze Unii Europejskiej i inne źródła finansowania przedsiębiorstw*, Forum Media, Warszawa 2004.
- Traktat o Unii Europejskiej Dz.U. OJC/326 z dnia 26.10.2012.
- Ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz.U. Nr 141, poz. 1177).
- Wersje skonsolidowane Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, t. 51, nr 2008/C115/01, 9.05.2008.

ROLE OF PUBLIC SUPPORT IN THE PROCESS OF CONVERGENCE

Summary: The aim of this paper is to show the degree of public aid in individual voivodeships in Poland. It also presents the indication of the attractiveness of entrepreneurship forms of support from non-refundable funds.

Keywords: public support, support of *de minimis*, entrepreneurs.